

119 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Tarih	02.05.1975
Sıra no	119

Bakanlığımıza yapılan başvurulardan, Gelir Vergisi Kanununun bazı maddelerinin uygulanmasında kararsızlığa düşüldüğü anlaşılmış, aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

I _ MUHBİR ve MÜSADİR İKRAMİYELERİNİN GELİR VERGİSİ KARŞI-SINDAKİ DURUMU :

5383 sayılı Gümrük Kanununun 142 ve 148 inci maddelerine ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Tekibine Dair Kanunun 3777 ve 6486 sayılı Kanunlarla değişik 60 ıncı maddesine göre, görevi gereği her hangi bir kaçakçılık olayını ihbar eden veya el koyan Devlet Memurlarına verilen muhbir ve müsadir ikramiyeleri; 105 seri sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin III. Bölümü uyarınca, hizmet karşılığı bir ödeme ve bu nedenle ücret kabul edilmiş ve asıl ücretlerle birleştirilerek topluca vergiye tabi tutulmuştu.

Anılan genel tebliğin III. Bölümünün uygulanması ile ilgili olarak ortaya çıkan uyuşmazlıklar nedeniyle mali kaza mercileri ve Danıştay'ca, kaçakçılık olayını ihbar eden veya el koyan Devlet memurlarına verilen muhbir ve müsadir ikramiyelerinin "memleket bakımından faydalı iş ve faaliyetleri teşvik maksadiyle" verildiği belirtilerek, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin 1 numaralı bendinde yer alan istisnadan yararlandırılması karara bağlanmış ve bu kararlar müstakar bir hal almıştır.

Anılan kararlar karşısında; görevi gereği her hangi bir kaçakçılık olayını ihbar eden veya el koyan Devlet Memurlarına Özel Kanunlarına dayanılarak verilen muhbir ve müsadir ikramiyelerinin Gelir Vergisi Kanununun 29/1 inci maddesi uyarınca vergiden müstesna tutulması uygun bulunmuş, 105 seri sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin III. Bölümü yürürlükten kaldırılmıştır.

Bundan böyle belirtilen esaslara göre işlem yapılması; bu konuda mali ve idari yargı merciilerince mükellefler lehine verilen kararlar hakkında üst merci nezdinde daha açılmaması; henüz karara bağlanmamış bulunan uyuşmazlıklardan vaz geçilmesi gerekir.

II _ HARİTA VE PLÂN ÇIKARILMASI İŞİNİ YÜKLENERİNİN BU UĞRAŞILARI SERBEST MESLEK FAALİYETİDİR :

89 Seri Sayılı Gelir Vergisi Genel Tebliğinin B/6. bölümünde, yanlarında başka topoğrafları da çalıştırmak suretiyle iş yapan kimselerin bu faaliyetlerinin serbest meslek faaliyeti olmadığı belirtilmiş ve bunlara yapılan ödemelerden % 15 oranında vergi tevkif edilmemesi gerektiği öngörülmüştü.

Bakanlığımıza iletilen olaylardan; arazi, şehir, kasaba v.b. yerlerin plân ve haritalarının çıkarılması işini üzerine alan kişilerin ve özellikle topoğraf firmaların, bu uğraşlarının; ticari uğraşı mı, serbest meslek uğraşısı mı olduğu konusunda kararsızlığa düşüldüğü görülmüş, aşağıdaki açıklamaların yapılması zorunlu hale gelmiştir.

Bilindiği üzere; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 inci maddesinde, serbest meslek faaliyeti; "sermayeden ziyade şahsi mesaiye ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmıyan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır." şeklinde tanımlanmış, 66 ncı maddesinin 2 numaralı bendinde de, "Bizzat serbest meslek erbabı tarifine girmemekle beraber serbest meslek erbabını bir araya getirerek teşkilât kurmak veya bunlara sermaye temin etmek suretiyle serbest meslek kazancından hisse alanlar" serbest meslek erbabı sayılmıştır. Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinde ise, mesleki bilgi ve ihtisası gerektiren faaliyetlerden yalnızca özel okul ve hastane işletmeciliğinin ticari uğraşı sayılacağı açıkça belirtilmek suretiyle bunlar dışında kalan özel bilgi ve ihtisası gerektiren faaliyetlerin sermayeyi gerektirse bile serbest meslek uğraşısı sayılacağı belirtilmek istenmiştir.

Yukarıda açıklanan hükümlere göre; arazi, şehir, kasaba v.b. yerlerin harita ve plân çizim işini yüklenenlerin yaptıkları iş; sermayeden ziyade şahsi mesaiye ilmi ve mesleki bilgiye veya ihtisasa dayandığı ve şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesaplarına yapıldığından serbest meslek uğraşısı, elde edilen kazanç ise serbest meslek kazancıdır.

